

Verotuksen perusteet

32C060 Syksy 2020

Ansiotulojen verotus

Aalto-yliopisto
Aalto-universitetet
Aalto University

Timo Viherkenttä
29.10.2020

Miksi tuloverotus?

Tulojen ajatellaan osoittavan *veronmaksukykyä*

- entä *maharadja*?!
- entä suuret tulot, mutta suuret menot – ehkä hyvistä syistä
 - ”hyviä syitä” eivät liene esim. kalliit harrastukset
 - entä huoltovelvollisuus, sairaus, asumiskulut, työmatkakulut?

Tuloverotuksen kohteena lähtökohtaisesti nettotulo eli *puhdas tulo*

- tulosta vähennetään hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuvat menot eli *luonnolliset vähennykset*
- yritystoiminnassa tulos (nettotulo) usein pieni osa bruttotulosta, palkkatulon verotuksessa luonnollisten vähennysten merkitys vähäinen
 - * entä *ajoitus* (yhtenä vuonna tuloa, toisena tappiota; elinkaari?)

Mikä on tulo?

- *Laaja tulokäsité (varallisuudenlisäysteoria (kulutus + varallisuuden lisäys), Schanz – Haig – Simons) vs. lähdeteoriat*
- Tuleeko verottaa esim.
 - * erilaisia ei-rahamääräisiä työsuhteeseen liittyviä etuja?
 - * omaisuuden ei-rahamääräistä tuottoa? Asuntotulo!
 - * realisoitumattomia varallisuudenlisäyksiä?
 - * sosiaalisia tulonsiirtoja?
- Tulo vai pääomansiirto (laina/takaisinmaksu, pääomansijoitus/-palautus, perintö, lahja,...)

Keskeiset tuloverosäädökset

Tuloverolaki: kaikkia verovelvollisia koskevat yhteiset säännökset sekä ns. henkilökohtaisen tulon laskeminen

Laki elinkeinotulon verottamisesta: elinkeinotoiminnan tulon laskeminen

Maatilatalouden tuloverolaki: maatalouden tulon laskeminen

Ennakkoperintälaki

Laki verotusmenettelystä

Ym. ym.

Lisäksi joitakin asetuksia sekä laissa olevan valtuutuksen nojalla annettuja Veroh:n päätöksiä (huom. kuit. PL 81 §)

Tuloverolain (TVL, 1535/1992) rakenne

I osa: Yleiset säännökset (1 – 8 §)

II osa: Verovelvollisuus (9 – 28 §)

III osa: Tulon veronalaisuus ja tulosta tehtävät vähennykset (29 – 108 §)

IV osa: Tulon ja menon jaksottaminen (110 – 116 c §)

V osa: Tappiontasaus (117 – 123 b §)

VI osa: Vero (124 – 127 §)

TVL:ssä valtavasti hyvin yksityiskohtaista sääntelyä – jäljempänä perusasioita ja *esimerkkejä* detaljeista (§-numerot voi sivuuttaa!)

Henkilöverotuksen perusrakenne

- Tulo lasketaan **tulolähteittäin**
 - ”henkilökohtainen” (TVL), elinkeino- (EVL), maatalous- (MVL)
- Luonnollisen henkilön (ja kuolinpesän) verotuksessa kaksi **tulolajia** (*eriytetty tuloverojärjestelmä*), joiden verotettava tulo lasketaan erikseen
 - **Ansiotulot**
 - melko voimakkaasti progressiivinen vero valtiolle
 - vähennysten kautta progressiivinen vero kunnalle & mahdollisesti seurakunnalle
 - veronluonteiset maksut Kelalle + mukana Yle-veron perusteessa)
 - HUOM. lisäksi *erillään verotuksesta* työeläkemaksu ja työttömyysvakuutusmaksu
 - **Pääomatulot**
 - Lievästi progressiivinen vero valtiolle (+ mukana Yle-veron perusteessa)
 - 30 %; 30 000 € ylittävästä määrästä kuitenkin 34 %

Tulolähteet

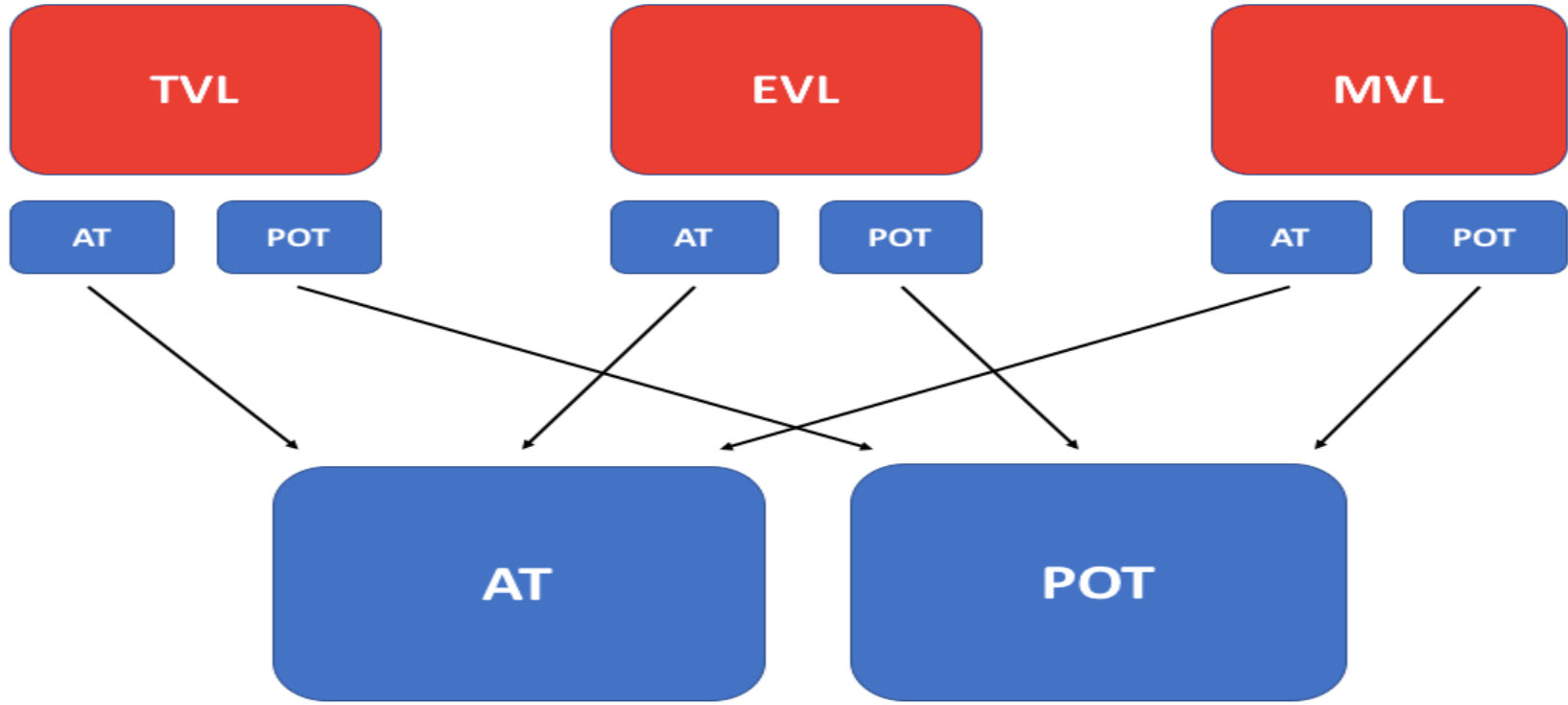
- Luonnollisen henkilön verotuksessa (potentiaalisesti) kolme **tulolähdettä**
 - **Elinkeinotoiminnan** tulolähde
 - Liike- ja ammattitoiminta (EVL 1 §)
 - **Maatalouden** tulolähde
 - Maanviljely, karjatalous, puutarhanviljely, EI metsätalous...)
 - **Henkilökohtainen** tulolähde eli *TVL-tulolähde* eli *muun tulon tulolähde*
- Ylivoimaisella valtaosalla ihmisistä vain TVL-tulolähde
 - *(Sivuhuomautus: 2020 alusta osakeyhtiöiden ja osuuskuntien verotuksessa normaalisti vain yksi tulolähde (EVL), poikk. maatalous)*

Ansiotulot vs. pääomatulot

- Pääomatulojen ja ansiotulojen verotuksen taso voi poiketa olennaisesti.
- **TVL 32 §:** Veronalaista **pääomatuloa** on, siten kuin siitä jäljempänä tarkemmin säädetään, omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. (Muun ohessa...luettelo...)
 - Mm. korkotulot, vuokratulot, luovutusvoitot, pörssiyhtiön osingot,...
- *Kaikki muu* tulo on **ansiotuloa** (**TVL 61 §**), laajempi käsite kuin esim. normaalisti ajatellaan työtuloksi
- Eriytetyn tuloverojärjestelmän perusidean kannalta hankalin kysymys on *omistajayrittäjien* tulon jakaminen yritykseen sijoitetun pääoman tuottoon (**POT**) ja omistajan työpanoksen tuottoon (**AT**)

Tulot, tulolähteet ja tulolajit

Henkilökohtainen (TVL-)tulolähde

- Kaikki mikä ei kuulu elinkeinotoiminnan tai maatalouden tulolähteeseen
- Mm.
 - Palkka, eläke, veronalaiset tulonsiirrot
 - Normaalisti yksityishenkilön sijoitustuotot
 - * Huom. erillinen korkotulon lähdevero
- Sisällytetään verovelvolliseen ns. puhtaaseen **AT**- ja puhtaaseen **POT**-tuloon; useimmilla näihin ei sisällykään mitään muuta kuin **TVL-tuloa**
- *Tappio* lasketaan **tulolajeittain** eli erikseen **AT**:lle ja **POT**:lle
 - **POT**-tappiota voidaan kuitenkin vähentää *alijäämähyvityksenä ansiotulosta* menevistä *veroista* (30 % tappiosta)

Ansiotulojen verotuksen keskeisiä piirteitä

- **TVL-verotuksen perussäännös 29.1 §:**
 - *Veronalaista tuloa* ovat jäljempänä säädetyin rajoituksin verovelvollisen rahana tai rahanarvoisena etuutena saamat tulot. Verovelvollisella on oikeus vähentää tuloistaan niiden hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot (*luonnolliset vähennykset*).
 - Sisältää
 - *Tulon* yleismääritelmän (vähän kehä: tuloa ovat ... tulot)
 - *Nettotulon* verottamisen periaatteen
- **Ansiotulon perussäännös TVL 61 §**
 - Ansiotuloa on muu tulo kuin 2 luvussa tarkoitettu pääomatulo.
 - Veronalaista ansiotuloa on muun ohessa työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo, eläke sekä tällaisen tulon sijaan saatu etuus tai korvaus

Ansiotulojen veronalaisuuden kysymyksiä

- Valtavasti erityiskysymyksiä, joista yleisimpiä lainsäätäjä on pyrkinyt TVL:ssä ratkaisemaan
 - Luontoisedut 54 § ja matkakustannusten korvaukset 71–73 §
 - *Verohallinto* määrää vuosittain luontoisetujen käypien arvojen laskentaperusteet ja matkakustannusten verovapaat enimmäiskorvaukset
 - Tavanomaiset henkilökuntaedut 69 §
 - Veronalaiseksi tuloksi ei pääsääntöisesti katsota *koko henkilökunnan* tai työnantajan palveluksesta eläkkeellä olevien työnantajalta saamaa *tavanomaista ja kohtuullista*: luettelo, mm.
 - * Työnantajan järjestämä terveydenhuolto, henkilökunta-alennukset, vähäiset lahjat, työnantajan järjestelmä virkistys- ja harrastustoiminta
- *Verohallinnon uusin kannanotto: etäpikkujoulut eivät veronalaista tuloa!*

Esimerkkejä erityissääntelystä

- **Työsuhdematkaliput 64.3 §, kulttuuri- ja liikuntasetelit 69.5 §**
- **Työnantajan maksamat koulutuskustannukset 69 b §**
 - Verovapaa jos työnantajan tai samaan konserniin kuuluvan työnantajan intressissä.
- **Työnantajan maksamat muuttokustannukset 69 c §**
 - Verovapaata 50 %, jos muutto työntekijän työskentelypaikan sijainnin vuoksi
- **Työnantajan tilapäisesti järjestämä sairaan lapsen hoito 69.3 §**
- **Henkilöstöosakeannit ja työsuhdeoptiot (66 §, HE 136/2020)**
- **HE 142/2020 vp.: verovapaaksi eduksi *esitetään***
 - *Työsuhdepolkupyöräetu* max 1 200 € vuodessa.
 - *Sähköautojen latausetu* työpaikalla ja julkisissa latauspisteissä vuosille 2021–2025.
-

Ansiotuloista tehtävät vähennykset

- Ansiotuloista voidaan vähentää
 - ***Tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneet menot*** 31 §
 - Yleisperiaate selvä, mutta paljon erityissäännöksiä, oikeuskäytäntöä, kaavamaisia sääntöjä, yksittäistapauksia,...
 - Lainsäätäjä ratkonut osan: asunnon ja työpaikan väliset menot (93 §), työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut (95.1 § 2 k), työeläkemaksut (EI mutta vähennetään silti 96.1 §),...
 - Kaikille tulonhankkimisvähennys 750 € ja vain ylimenevät saa erikseen vähentää (kuitenkin joitakin määrättyjä saa!)
 - **Erilaisia *muita* laissa erikseen säädettyjä vähennyksiä**, joista osalla on säännelty merkittävästi yleisesti verotuksen tasoa (ansiotulovähennys, eläketulovähennykset, kunnallisverotuksen perusvähennys)
- HUOM: *verosta* tehtävät vähennykset, mm. *kotitalousvähennys ja alijäämähyvitys*

Bruttotulosta veroihin

Veronalaiset ansiotulot

./. Luonnolliset vähennykset

= Puhdas tulo

./. Valtionverotuksen vähennykset

= Valtionverotuksen verovuoden tulo

./. Aikaisemmat tappiot

= Valtionverotuksen verotettava tulo

-> Näistä lasketaan verot

./. Veroista tehtävät vähennykset

= Maksettavat verot

./. Kunnallisverotuksen vähennykset

Kunnallisverotuksen verovuoden tulo

./. Aikaisemmat tappiot

Kunnallisverotuksen verotettava tulo

Valtion tuloveroasteikko 2021 (HE 142/2020)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
18 600	8	6
27 900	566	17,25
45 900	3 671	21,25
80 500	11 023,5	31,25

Valtion ansiotuloveron lisäksi...

- **Kunnallisvero 17 – 23,5 % (2020, kunnanvaltuustot päättävät aina marraskuussa seuraavan vuoden veroprosentin)**
- **Kirkollisvero 1 – 2 %, seurakunnat päättävät**
- **Vakuutetun Kela-maksut**
- **Yle-vero**

- **Työeläkemaksut ja työttömyysvakuutusmaksu**

Palkkatulon veroaste ja rajaveroaste 2021

